

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број:118-0-Рев-08-001 210
Бања Лука, 25.9.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Драгослава Лукића и Јанка Нинића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца Б.О. а.д. Б., Улица ..., кога заступа директор и законски заступаник Верољуб Јањичић, а њега заступа пуномоћник Б.Ј., против тужене М.М., П., Улица ..., коју заступа пуномоћник Б.Ч., адвокат, П., Улица ..., ради враћања стипендије, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 014 0 Гж-08-000 008 од 29.8.2008.године, у сједници вијећа одржаној 25.9.2009. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Одбија се захтјев тужене за накнаду парничних трошкова, насталих у поступку по жалби и по ревизији.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Сокоцу-Одјељења у Источном Сарајеву број 089-1-П-07-000 101 од 16.10.2007. године обавезана је тужена М.М. (у даљем тексту: тужена) да исплати тужиоцу Б.О. а.д. Б. (у даљем тексту: тужилац) на име дуга износ од 22.500,00 КМ са законском затезном каматом почев од 28.4.2006. године као дана задње уплате, па до коначног измирења, те да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.000,00 КМ, све у року од 30 дана под пријетњом извршења.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 014 0 Гж-08-000 008 од 29.8.2008.године жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужена је изјавила ревизију против другостепене пресуде због погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се нижестепене пресуде преиначе, тако што би тужбени захтјев био у цјелини одбијен. Тражила је трошкове за састав жалбе у износу од 1.124,00 КМ, за састав ревизије –исто толико, те „таксе нажалбу и ревизију по одговарајућој таксеној тарифи“.

Тужилац је у одговору на ревизију предложио да се ревизија тужене одбије.

Тужбом се тражи исплата износа од 22.500,00 КМ по основу потраживања исплаћених стипендија, са законском затезном каматом од 28. априла 2006. године, кад је тужилац извршио задњу уплату у корист тужене, па до коначног измирења, уз накнаду парничних трошкова.

Тужилац је, према утврђеном чињеничном стању, на сједници одржаној 01. јуна 2002. године донио одлуку о одобравању стипендије туженој за студирање на Факултету за менаџмент Б.К. у Б.1 у трајању од четири године, у износу од по 6.000,00 КМ за сваку школску годину, почев од октобра 2002. године. Као један од доказа својих навода, тужилац је доставио четири примјерка фотокопије уговора о стипендирању и то по један за сваку од четири школске године (2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 и 2005/2006). Овим уговорима тужилац као давалац стипендије обавезао се је да за сваку школску годину исплати туженој као примаоцу стипендије школарину од по 6.000,00 КМ у четири једнаке рате, почев од 01. октобра претходне, па до 30. јуна наредне године. Као једна од обавеза тужене предвиђен је „након завршетка школовања рад код Даваоца стипендије у трајању од 2 године или поврат стипендије“ (тачка IV, став 1, алинеја 5. уговора). Тужена није потписала ни један од ових примјерака уговора, него само мр. Г.Б. за тужиоца, с тим што је његов потпис потврђен тужиоцевим печатом. Тужилац је од 5. јула 2002. године закључно са 28. априлом 2006. године исплатио туженој укупно 22.500,00 КМ (по 1.500,00 КМ у 15 рата). Тужена се није јавила тужиоцу ради заснивања радног односа до подношења тужбе 02. фебруара 2007. године, а ни касније, до 14. септембра 2007. године, као дана закључења главне расправе.

Првостепени суд је закључио да се у овом спорном случају није радило о донацији, како је тврдила тужена, него о уговору о стипендирању са јасно утврђеним правима и обавезама обје уговорне стране. На такво схватање упућује садржај преписке између парничних странака у вези овог случаја, као и висина уплаћених износа и редовност уплата. Тужена додуше није потписала писмене примјерке уговора о стипендирању, али је и поред тога тужилац испунио своју обавезу до висине спорног износа од 22.500,00 КМ, колико је укупно извршио уплату у њену корист. Тужена, насупрот томе, није испунила своју уговорену обавезу да ради код тужиоца двије године. Позивајући се на одредбе чланова 26, 28. и 278. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник РС“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, у даљем тексту: ЗОО), тај суд је удовољио тужбеном захтјеву.

Чињенична утврђења и правна схватања првостепеног суда прихватио је и другостепени суд.

Становишта нижестепених судова су правилна.

Ревизија није основана.

Првостепени суд сматра да је „уговор о стипендирању... уговор за чије се закључење захтијева писмена форма“ (првостепена пресуда, страна 5, шести став). Међутим, чланом 67. став 1. ЗОО прописано је да закључење уговора не подлежи никаквој форми, осим ако је законом друкчије одређено. Уговори су, по правилу, неформални правни послови. Само изузетно, кад је то законом изричито одређено, уговори морају бити састављени у одговарајућој форми да би могли производити правно дејство.

За уговор о стипендирању законом није прописана писмена форма. Такав уговор је, према томе, пуноважан и кад је усмено закључен. Разлог за то што се такви уговори најчешће закључују у писменом облику, је у осигуравању доказа да су закључени, односно да постоје (члан 69. став 3. у вези са ставом 1. ЗОО).

Из утврђеног чињеничног стања произилази да су парничне странке закључиле усмени уговор о стипендирању тужене (јер она није потписала писмене исправе о уговору), који је пуноважан с обзиром на поменућу одредбу члана 67. став 1. ЗОО и да је тужилац своју уговору обавезу извршио до износа од 22.500,00 КМ. Супротно од тога, тужена није извршила своју уговорну обавезу да ступи у радни однос код тужиоца у трајању од двије године. Она је из тих разлога правилно обавезана да врати примљени износ са законском затезном каматом од задње упшате до коначног измирења (став 2. у вези са ставом 1. члана 210. и члан 214. ЗОО).

Ревизијом тужене другостепена пресуда се углавном побија због погрешно, односно непотпуно утврђеног чињеничног стања, иако је у уводу назначено да се „изјављује... због погрешне примјене материјалног права“. Према одредби члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09, у даљем тексту: ЗПП) „ревизија се не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања“.

Ревиденткиња тврди да се „сви закључци... суда базирају на индицијама, а не на стварним чињеницама“, што није тачно. Исправе, као што су Одлука тужиоца од 01. јула 2002. године о одобравању стипендије туженој, садржај дописа тужиоца туженој од 08.9.2006. године, од 19.9.2006. године, од 10.10.2006. године и од 13.11.2006. године обавјештење за тужену од 05.1.2007. године, писмена тужене тужиоцу од 14.9.2006. године, од 04.10.2004. године и од 16.10.2006. године, искази тужене саслушане у својству парничне странке, њене мајке М.М. као свједокиње, па и примјерци непотписаних уговора о стипендирању, докази су чијом је анлизом и оцјеном у смислу чланова 8. и 123. став 2. ЗПП првостепени суд утврдио чињенице, релевантне за пресуђење.

У вези осталих ревизионих навода потребно је указати на слиједеће.

1. Тужена и даље тврди да није била стипендиста тужиоца, него да је као кћерка његове раднице добијала новчану помоћ. Оваквим наводима побија се утврђено чињенично стање, што је супротно поменутој одредби члана 240. став 2. ЗПП. Осим тога, нижестепени судови су оцјеном проведених доказа дали веома убједљиве разлоге да се овдје не ради о новчаној помоћи, него о уговору о стипендирању.

2. Тачно је да појмови „стипендија“ и „школарина“ немају исто значење, што међутим у овом спору није ни битно. Саслушана као странка на рочишту од 14. септембра 2007. године, тужена је изјавила да је „од тужене“ (правилно: од тужиоца) „примила износ не 22.500,00 КМ него 24.000,00 КМ“, али да је то сматрала као помоћ. Спорни износ тужилац је, према признању тужене, исплатио њој лично, а не високошколској установи, чији је она била студент. Ствар је тужене да ли је тај износ утрошила као школарину (за плаћање накнада за услуге факултету) или у друге сврхе, што не утиче на њене обавезе према тужиоцу.

3. Тврдњама ревиденткиње да је 02. фебруара 2007. године дипломирала, да је о томе 22. марта 2007. године обавијестила тужиоца и да му се је ставила на располагање, такође се побија утврђено чињенично стање. Ови наводи се очигледно не могу сматрати основаним јер је тужена и послје тога, у одговору на тужбу написаном 01. априла 2007. године оспоравала чињеницу да је тужиочев стипендист, а на рочишту од 14. септембра 2007. године, кад је саслушана као странка, није спомињала да се је „ставила тужиоцу на располагање“, како сада тврди у ревизији.

Из напријед реченог произилази да пресуде нижестепених судова немају недостатака на које указује ревиденткиња, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Сходно томе, ревизија тужене је одбијена као неоснована (члан 248. у вези са чланом 241. ЗПП).

Пошто тужена није успјела у спору, не припада јој ни право на накнаду парничних трошкова насталих у поступку по жалби и по ревизији (члан 397. став 1. у вези са чланом 386. став 2. ЗПП).

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправака овјерава
руководилац судске писарне
Амила Подрашчић